

Kohtuuttomat ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Sateenkaariperheet ry ja Seta ry

Sijaissynnytystilaisuudessa vilkasta keskustelua yhdenvertaisuudesta ja lapsen edusta

Keskiviikkona Helsingissä keskusteltiin sijaissynnytyksestä neljän yhdistyksen järjestämässä tilaisuudessa. Asiantuntija-alustajat ja kokemusasiantuntijat valottivat tahatonta lapsettomuutta ja sijaissynnytyksjärjestelyjä eri näkökulmista.

"Sijaissynnytyksjärjestelyt yleistyvät koko ajan Suomessa ja maailmalla. Suomen laki ja palvelujärjestelmä eivät tue eivätkä tunnista sijaissynnytyksjärjestelyjä. Haluamme herättää avointa ja asiallista keskustelua sijaissynnytyksestä", totesi Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n toiminnanjohtaja **Anne Lindfors**.

Apulaisylilääkäri Viveca Söderström-Anttila Väestöliitosta kertoi kokemuksia suomalaisista sijaissynnytyksjärjestelyistä. Sijaissynnytys oli Suomessa mahdollinen ennen nykyisen hedelmöityshoitolain voimaantuloa, ja Suomessa on syntynyt vajaa parikymmentä lasta sijaissynnytyksjärjestelyin.

"Näille perheille ja sijaissynnytys on ollut hyvin merkityksellinen hoitomuoto", Söderström-Anttila totesi. "Suomessa sijaissynnytys on ollut epäkaupallista. Synnyttäjänä on toiminut lapsettoman parin läheinen."

Dosentti **Liisa Nieminen** Helsingin yliopistosta kertoi sijaissynnytyksen kotimaisesta ja kansainvälisestä sääntelystä ja lainsäädännön mahdollisuuksista tulevaisuudessa.

"Sijaissynnytykseen liitettjä eettisiä kysymyksiä voidaan säädellä jossain määrin lainsäädännöllä. Toisaalta täyskieltokaan ei estä sijaissynnytyksiä kokonaan, vaan vie ne pois terveydenhoitojärjestelmän tuen piiristä", Nieminen sanoi.

Hän kertoi viranomaisten toiminnasta sellaisissa tapauksissa, joissa vanhemmille on Suomessa tullut lapsia ulkomaisista sijaissynnytyksjärjestelyistä. Vuosittain noin viisi paria lähtee ulkomaille hankkimaan lasta sijaissynnytyksjärjestelyin.

Tahattomasta lapsettomuudesta kärsinyt ja sijaissynnytystäkin vaihtoehtona harkinnut **Anne Hämäläinen** Kohtuuttomat-yhdistyksestä kertoi kokemuksistaan. "Sijaissynnytyksellä syntyvä lapsi on aina hartaasti toivottu, eikä siihen lähdetä kevyin perustein", hän painotti.

Adoptioprosessissa oleva Hämäläinen vertaa sijaissynnytystä ja adoptiota eri polkuina vanhemmuuteen. "Olemme olleet onnekkaita, koska adoptio on meille mahdollinen, mutta kaikille se ei ole esimerkiksi iästä tai terveydentilasta johtuen. Heille ei ole nykyisellään vaihtoehtoja."

Paneelikeskustelussa Sateenkaariperheet ry:n toiminnanjohtaja **Juha Jämsä** totesi, että mahdollisissa sijaissynnytyksjärjestelyissä tulisi kohdella eri perhemuotoja, kuten miespareja, yhdenvertaisesti. Sijaissynnytyksjärjestelyihin pääsevien rajaaminen perhemuodon perusteella ei vähentäisi yksittäisen sijaissynnytyksjärjestelyn riskejä, vaan ainoastaan vähentäisi järjestelyjen lukumäärää.

Sijaissynnytystä harkinnut **Alice Rodriguez** totesi, että voisi ryhtyä sijaissynnyttäjäksi auttamisen halusta. "Sijaissynnyttämisen väitetään loukkaavan sijaissynnyttäjän ihmisarvoa. Minua loukkaa se, etten saa toimia sijaissynnyttäjänä, vaikka haluaisin", hän toteaa.

Kohtuuttomat ry:n puheenjohtaja **Tanja Tulonen** valaisi, että pelkästään kohduttomia, tahattomasta lapsettomuudesta kärsiviä naisia tulee joka vuosi lähes 100 lisää. Sijaissynnyttäminen voisi kiinnostaa heitä yhtenä lapsettomuuden hoitokeinona. Jos Suomen nykyinen laki pysyy kielteisenä, lähtee näistä perheistä moni ulkomaille.

Paneeliin osallistui myös Kohtuuttomat ry:n jäsen **Carolina Nystén**, joka kertoi kokemuksiaan kohduttomuudesta. Kohduttomuus voi olla myös synnyttäjästä, mutta usein se todetaan ja diagnosoidaan vasta teini-ikässä.

Oikeusministeriön asettama työryhmä antoi vuonna 2012 mietinnön sijaissyntyjärjestelyistä. Oikeusministeri **Anna-Maja Henriksson** on todennut, että sijaissyntyjärjestelyt mahdollistavan lainsäädännön valmistelun aloittaminen tulisi ratkaista vuoden 2015 hallitusneuvotteluissa.

Tilaisuuden järjestivät Kohtuuttomat ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Sateenkaariperheet ry ja Seta ry. Paneelikeskustelun veti Monimuotoiset perheet -verkoston projektipäällikkö **Anna Moring**. Tilaisuudesta käytiin vilkasta keskustelua Twitterissä hashtagilla #sijaissynty.

Lisätiedot:

Puheenjohtaja Tanja Tulonen, Kohtuuttomat ry, tanja.tulonen@hotmail.com, p. 050 371 0517
Toiminnanjohtaja Juha Jämsä, Sateenkaariperheet, juha.jamsa@sateenkaariperheet.fi, p. 044 997 1956
Pääsihteeri Aija Salo, Seta, aija.salo@seta.fi, p. 050 309 8108
Toiminnanjohtaja Anne Lindfors, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, anne.lindfors@simpukka.info, p. 040 181 7911

Valokuvia tilaisuudesta on saatavilla Setan tiedottajalta tiedottaja@seta.fi.

Asiantuntija-alustajat:

Apulaisylilääkäri Viveca Söderström-Anttila on valmistunut naistentautien ja synnytysten erikoislääkäriksi Helsingin yliopistosta 1991 ja gynekologisen endokrinologian erikoislääkäriksi 1997. Hän on väitellyt lääketieteen tohtoriksi 1998 ja saanut dosentin pätevyyden 2009. Lapsettomuuslääkärinä hän on työskennellyt vuodesta 1992. Hän on yksi munasolunluovutushoitoihin perehtyneimmistä lääkäreistä Suomessa. Viveca Söderström-Anttila on Finska Läkaresällskapetin hallituksen, Suomen Gynekologiyhdistyksen reproduktioendokrinologian ja Nordic Fertility Society'n (NFS) 'safety and follow-up' työryhmän jäsen. Hänet on myös valittu Signe ja Ane Gyllenbergin säätiön hallituksen jäseneksi.

OTT, VTM Liisa Nieminen on yliopistonlehtori ja dosentti Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa. Hän on toiminut opetus- ja tutkimustehtävissä Helsingin, Lapin ja Tampereen yliopistoissa; lisäksi hän on työskennellyt eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa ja tiedehallintoon kuuluvissa tehtävissä opetusministeriön alaisuudessa. Liisa Nieminen on valtiosääntöoikeuden ja etenkin perus-, ihmis- ja EU-oikeuden laaja-alainen asiantuntija, jolla on myös käytännön lakimieskokemusta paitsi EOA-kansliasta myös asiantuntijakuulemisista eduskunnan valiokunnissa.

Tilaisuuden järjestäjätahot:

Kohtuuttomat ry on perustettu Helsingissä kesäkuussa 2012 kohduttomien, tahattomasta lapsettomuudesta kärsivien naisten toimesta. Yhdistyksen toiminnan tavoitteena on tarjota verkostoitumisen ja vertaistuen mahdollisuus kohduttomille, tahattomasta lapsettomuudesta kärsiville naisille. www.kohduton.fi

Lapsettomien tukiyhdistys Simpukka ry on tahattoman lapsettomuuden kokemuksellinen asiantuntijaorganisaatio. Yhdistyksen toiminnan tavoitteena on edistää tahattomasti lapsettomien sekä heidän läheistensä asemaa ja hyvinvointia. www.simpukka.info

Sateenkaariperheet ry toimii Suomen sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien ja perhettä suunnittelevien sekä vanhemmuudesta, huoltajuudesta ja kasvattajuudesta kiinnostuneiden ihmisten kontaktifoorumina, tukiryhmänä, oikeuksien puolustajana, tiedonvälittäjänä ja edunvalvojana. www.sateenkaariperheet.fi

Seta – 40 vuotta ihmisoikeustyötä! *Seta ry* on vuonna 1974 perustettu ihmisoikeusjärjestö, jonka tavoite on, että jokainen saisi elää yhdenvertaisena yhteiskunnassa riippumatta seksuaalisesta suuntautumisestaan, sukupuoli-identiteetistään ja sukupuolen ilmaisustaan. www.seta.fi

